

Vår avelsfilosofi:

Låt oss först som sist slå fast att *jakt med bra hundar är det roligaste man kan ägna sig åt*. Å andra sidan är jakt med dåliga, eller mediokra hundar något som allvarligt kan påverka ens sinnesstämning i negativ riktning. Målet med vår uppfödning, oavsett ras, är att producera valpar som har goda medfödda anlag för jakt. Dessutom skall de vara friska och ha en god exteriör. Ett sådant mål är ju förvisso en självklarhet för varje seriös uppfödare, men vägen dit kanske inte är lika uppenbar. Vi på kennel Gamekeeper's strävar efter att på ett objektivt sätt skilja på nedärvda och förvärvade egenskaper hos våra avelsdjur. Om man så vill kan man säga att vi skiljer på *genotyp* (produkten av en individs genetiska uppsättning) och *fenotyp* (produkten av en individs gener och levnadsmiljö). Detta synsätt har gjort att vi ibland gått våra egna vägar och inte alltid lyssnat till rekommendationer gällande provmeriter etc. Missförstå oss inte! Provmeriter har givetvis sitt värde, men de garanterar inte per automatik att en hund är en bra avelshund, mer om detta längre ner.

Hur skall då vår "ideala avelshund" vara beskaffad? Inom all husdjursavel talar man ofta om "bra nedärvare" och syftar då på individer, vilka lämnar avkomma med goda medfödda egenskaper för ändamålet. I vårt fall är ändamålet jakthundar och de medfödda egenskaperna blir då exempelvis skärpa, vattenpassion, drevsäkerhet, reviering, ståndanlag m.m. beroende på vilken ras vi talar om. För att göra det hela ännu mer komplicerat skall vi också ta parametrar som mentalitet, ärftliga sjukdomar och exteriör i beaktande.

När det gäller **jaktegenskaperna** citerar vi gärna den framlidne finskstövvarprofilen Alf Wahlman, som på frågan om vilka tre egenskaper han prioriterade i aveln svarade "*Jaktlust, jaktlust och jaktlust*". Våra hundar skall vilja jaga, och man kan alltid kontrollera ett överflöd av jaktlust genom dressyr, men aldrig lägga till något som inte finns medfött hos hunden! Vidare skall en bra nedärvare enligt vårt förmenande ha vad man kan kalla "*mycket i bagaget*", alltså ha en god genotyp. Med detta menar vi att hunden tidigt skall uppvisa relevanta jaktegenskaper, innan träning och erfarenhet blir alltför dominant faktor. Om vi tar vattenpassion som ett exempel, så menar vi att en valp som från början visar sig orädd och utan prut ger sig i det blöta elementet är, i detta avseende, betydligt mer intressant som avelshund än en hund som från början är motvillig till att gå i vatten och först efter dressyr sköter vattenarbetet på ett tillfredställande sätt. Man kan anta att den förra besitter goda nedärvda anlag, medan den senare i högre utsträckning är en produkt av arv och miljö (läs dressyr). För att ytterligare stärka vår tro på individens förmåga att nedärva sina genetiska egenskaper blickar vi även bakåt i stamtavlan för att se om dess förfäder varit framstående inom de eftersökta egenskaperna. Föräldrar eller far- och morföräldrar har kanske t.o.m. lämnat annan avkomma som presterat bättre än genomsnittsindividen. Detta är något som det för tysk jaktterrier relevanta programmet Dogbase kan användas till.

Den viktigaste faktorn att ta hänsyn till när man skall avgöra om en individ är en bra avelshund/nedärvare är hur dennes avkommor utvecklats. Här har vissa framåtsyftande rasklubbar som Svenska Finskstövvarförbundet ett effektivt verktyg genom sin unghundsgranskning. För övriga raser är vi hänvisade till valpköparens utsagor och avkommors provframgångar. Sist men inte minst, så *jagar vi med våra hundar*. Calle "loggar" drygt 150 jakt dagar om året, och då räknas bara dagar med bössa i hand, inte dagar ägnade åt viltvårdsarbete, hunddressyr m.m. Kenth är kanske inte fullt så skjutglad (med ålderns rätt menar Calle), men tillbringar å andra sidan mycket tid i skogen med hundarna under injagning och träning. Det är under den praktiska jakten vi får ett ordentligt kvitto på om en hund besitter rejäla mått av t.ex. uthållighet och jaktlust. Dessutom lär man först då känna varje individs egenheter, både positiva och negativa. En hund som inte passar för vår egen jakt passar heller inte för avel och vi gör bara parningar där vi kan tänka oss att behålla en valp.

När vi granskar våra hundars **mentalitet** fäster vi vikt vid att de skall vara trevliga och behagliga att arbeta med. De skall vara dresserbara och fungera bra ihop med människor och andra hundar. T.ex. hos Calle bor stundtals både terriers, stövare, pointrar och vorsteh (unga som gamla, hanar och tikar) inomhus, och samsas då med varandra, en ettårig dotter och en förstående sambo. Det säger sig självt att en hund som inte fungerar i en sådan miljö plockas bort omedelbart. Att de inte skall ändra beteende när goda vänners hundar kommer på besök, eller dottern har kompisar hemma är en självklarhet.

När det gäller exteriör och ärftliga sjukdomar är valet av avelsdjur något enklare, då dessa egenskaper i högre utsträckning än jaktegenskaperna är ett uttryck av genotypen. Alla våra raser är jämförelsevis friska, men de få **ärftliga defekter/sjukdomar** som finns gör vi som uppfödare givetvis vårt yttersta

för att begränsa och minimera. När det gäller den hos tysk jaktterrier förekommande ärftliga sjukdomen primär linsluxation (PLL) finns det numera (sedan 2010) DNA-tester att tillgå. På så vis kan vi vara säkra på att de parningar vi gör, aldrig producerar valpar som kan drabbas av PLL. För övriga raser är höftledsdysplasi det vanligast förekommande problemet. Här följer vi SKK's och rasklubbarnas rekommendationer och krav, genom att röntga alla individer och inte använda HD-belastade individer i aveln.

Vad **exteriören** beträffar, avlar vi endast på rastypiska och sunda hundar. Vi är övertygade om att det går att kombinera utmärkt exteriör med suveräna jaktegenskaper. Att så är fallet bekräftas av våra hundars (TJT) framgångar på både praktisk jakt, jaktprov och utställning genom åren.

Allt detta sammantaget gör att svaret på frågan om vår ideala avelshund blir; en individ som:

- Besitter starka medfödda anlag för jakt
- Är jaktligt mogen tidigt och visar "framtagarna" utan alltför stor erfarenhet
- Helst bevisat sig duglig som avelshund genom att tidigare lämnat framstående avkomma
- Har en härstamning som borgar för att de relevanta egenskaperna nedärvt i flera generationer
- Har en trevlig och stabil mentalitet, och fungerar bra ihop med människor och andra hundar
- Med största möjliga sannolikhet inte lämnar avkomma som bär på anlag för ärftliga sjukdomar och defekter
- Har en sund och rastypisk exteriör

Nu är verkligheten tyvärr inte så enkel att den **ideala avelshunden** existerar. I så fall hade hela syftet med jakthundsavel försvunnit, eller hur? Istället blir varje parning en kompromiss mellan samtliga ovan nämnda egenskaper, och det är här vår kunskap och erfarenhet spelar roll. Genom långsiktig avelsplanering och objektiva urval av avelshundar har kennel Gamekeeper's lyckats skapa och bibehålla sin ställning som en av landets främsta uppfödare av tysk jaktterrier. Målet för framtiden är att fortsätta med detta, samt bedriva en noggrann avel enligt samma principer med de, för kennelnamnet, nya raserna.

Skall då inte en bra avelshund vara meriterad? Jo, det är givetvis positivt om en avelshund visat sig duglig på jaktprov, och egentligen är det ännu mer värt om dess avkomma gjort detsamma! Man skall ha i åtanke att ett jaktprov bedömer en individs prestation under *en* dag. Resultatet är givetvis relevant, men är en produkt av *både* hundens arbete *och* andra omständigheter så som väder, vilttillgång, dressyr och, om man så vill, tur eller otur. En hund som presterar bra kan ha haft en ovanligt bra dag och vise versa. Det är här mer långvariga bedömningsformer, som t.ex. Unghundsgranskning, kommer in i bilden. Dock behöver ju inte det ena utesluta det andra! När det gäller tysk jaktterrier har det under en tid förts en stundtals hätsk diskussion kring ämnet krav på provmeriter för avelsgodkännande. Under ett par år har Kenth, som kennelns ende ägare, av personliga skäl haft begränsade möjligheter att starta vissa i aveln använda hundar (TJT) på de prov som rasklubben satt upp som obligatoriska för att godkänna en hund för avel (märk väl att den fortfarande kan vara godkänd enligt SKK). Att han *inte* "varit ute och cyklat" torde stå klart för var och en om man betänker de framgångar som uppfödningen ändå rönt, sett till både egna avelsresultat och andra uppfödare framgångsrika nyttjade av hundar med prefixet Gamekeeper's. I och med Calles inträde i kenneln har möjligheterna till meritering av avelshundarna markant förbättrats. Den gångna vintern, 2010/2011, har som bekant satt stopp för mycket av både jakt och jaktprov, åtminstone ovan jord med tysk jaktterrier. Målet är att under säsongen 2011/2012 meritera de för avel aktuella hundarna. Blir dessa hundar därigenom bättre avelshundar? Nej, men intresserade valpköpare får därigenom ett kvitto på vad *vi* redan vet; att de funkar under praktisk jakt.